

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG VÁLASZAI AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK KÜLÖNJELENTÉSÉRE:

„FENNTARTHATÓ VÍZHASZNÁLAT A MEZŐGAZDASÁGBAN: A KAP-FORRÁSOK INKÁBB A NAGYOBB MÉRTÉKŰ, MINTSEM A HATÉKONYABB VÍZHASZNÁLATOT MOZDÍTJÁK ELŐ”

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Bizottság együttes válasza a vezetői összefoglalóra:

Unió szinten a vizet energiaforrásként, hűtéshez, mezőgazdasági célokra, a feldolgozó- és az építőipar területén, a bányászatban, valamint a vízszolgáltatásban használják fel, és az egyes ágazatok viszonylagos jelentősége az érintett tagállam gazdaságának szerkezetétől függ. A mezőgazdaságban az állattenyésztésben és öntözésre használnak vizet, csökkentve a tőkekockázatot és optimalizálva más erőforrások (például föld, műtrágyák, vetőmagok és munkaerő) felhasználását.

Az éghajlatváltozásra vonatkozó jelenlegi előrejelzések szerint a jövőben a felhasználható vízkészletek csökkennek, és az öntözővíz iránti kereslet növekszik. Ezek a kihívások megkövetelik az uniós vízügyi politikák (például a vízkeretirányelv) megfelelő végrehajtását annak érdekében, hogy a különböző vízfelhasználási módok egymással összeegyeztethetők legyenek, és az ágazati politikák végrehajtása összhangban legyen ezekkel a célkitűzésekkel. A víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló (EU) 2020/741 rendelet enyhítheti a nyomást, valamint biztosíthatja egy alternatív és fenntartható öntözővízforrás rendelkezésre állását.

A vízkeretirányelv azzal mozdítja elő a fenntartható vízhasználatot, hogy rendelkezései értelmében a mezőgazdaság vízhasználatát és tevékenységét figyelembe kell venni a víztestek veszélyeztetettségének értékelése során. A mezőgazdaságból származó hatások ugyanakkor a tagállamok által azonosított legjelentősebb terhelések közé tartoznak, ugyanis magukban hordozzák azt a potenciális kockázatot, hogy a vízkeretirányelv környezetvédelmi célkitűzései sérülnek vagy nem teljesülnek.

A vízkeretirányelv sikeresen létrehozott az EU-ban található több mint 110 000 víztestre vonatkozóan egy integrált vízgazdálkodás-irányítási keretet, amely javítja a víz minőségét, illetve lassítja annak romlását, és csökkenti a (főként pontszerű) vegyi szennyezést. Az irányelv következtében a víztestek védelme megerősödött ahhoz képest, amilyen az irányelv nélkül vélhetően lett volna. A vízkeretirányelv 2019. évi célravezetőségi vizsgálata arra a következtetésre jutott, hogy az irányelv – bár további javítása lehetséges – jórészt megfelel a célnak, és a célkitűzései nem teljesítésének oka nagyrészt az elégtelen finanszírozásban, a lassú végrehajtásban, valamint abban keresendő, hogy a környezetvédelmi célkitűzések nem épülnek be megfelelő mértékben az ágazati politikákba.

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a közös agrárpolitika (KAP) különböző eszközök révén ösztönzi a mezőgazdaságban a fenntartható vízgazdálkodást. A KAP elősegíti a szakpolitikák integrációját és megerősítését, mert a kölcsönös megfeleltetési mechanizmuson keresztül összekapcsolja a KAP vonatkozó kifizetéseit a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályok, és különösen a vízkivételi feltételek betartásával. Ez a mechanizmus, amely a mezőgazdasági területek és a mezőgazdasági termelők 90%-ára vonatkozik, jelentősen növelheti a mezőgazdasági termelők tudatosságát, és a legsúlyosabb jogsértések szankcionálásakor akár az összes KAP-kifizetést is vissza kell fizetni. A kölcsönös megfeleltetésen túl a közvetlen támogatás zöldítése a vízhasználat szempontjából potenciálisan előnyös olyan gyakorlati megoldások alkalmazására ösztönzi a mezőgazdasági termelőket, mint például az állandó gyepterület védelme és a növénytermesztés diverzifikálása. A KAP a vízhasználattal kapcsolatos beruházásokat is finanszíroz, az öntözéssel kapcsolatos beruházásoknak pedig (amikor az érintett víztest a jónál gyengébb állapotban van) hozzá kell járulniuk a jó állapot eléréséhez, és meg kell akadályozniuk az állapot romlását. Az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó számos agrár-környezetvédelmi intézkedés (AECM) foglalkozott a

vízmenyiségre vonatkozó célkitűzésekkel. Például a talajgazdálkodás javítását és az erózió megelőzését célzó AEEM-et, amely pozitív hatással van a talaj vízmegtartó képességére, a legtöbb vidékfejlesztési programba belefoglalták, és a mezőgazdasági hasznosítású területek 5%-ára vonatkoznak ilyen kötelezettségvállalások. Ezenkívül a nem termelő beruházások, a biogazdálkodás és a vízkeretirányelv alapján a vidékfejlesztési program keretében történő kifizetések szintén rendkívül fontosak voltak a vízmegtartás javítása és a fenntartható vízhasználat szempontjából.

A Bizottság az uniós források felhasználására vonatkozó tagállami programozási dokumentumok értékelésével, valamint a taxonómiai rendelet és a helyreállítási és rezilienciaépítési programok szerinti, a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elv alkalmazásának vizsgálatával azt is ellenőrzi, hogy a tagállami beruházások hozzájárulnak-e a vízkeretirányelv célkitűzéseinek eléréséhez.

III. A felszíni vizek jó ökológiai állapota a vízgazdálkodás mennyiségi szempontjait is magában foglalja. A jó ökológiai állapot megköveteli a tagállamoktól, hogy határozzák meg és hajtsák végre az „ökológiai vízhozamot”, amelynek célja az elegendő víz biztosítása.

VII.

1. A Bizottság a második vízgyűjtő-gazdálkodási terv 2019. évi értékelésében ajánlásokat fogalmazott meg, amelyekben arra kérte a tagállamokat, hogy a harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási tervben jobban foglalkozzanak a vízszolgáltatások megtérülésére vonatkozó, vízkeretirányelv 9. cikke szerint kötelezettséggel, illetve az abból eredő esetleges mentességekkel. A Bizottság továbbá jelenleg valamennyi tagállam esetében vizsgálja, hogy a gyakorlatban miként alkalmazzák a vízkeretirányelv követelményeit, különösen a vízkivétel és a tározás előzetes engedélyezésének a vízkeretirányelv 11. cikke (3) bekezdésének e) pontja szerinti követelményét, valamint az az alóli mentességeket.

2. A jövőbeli KAP különböző szempontok alkalmazásával tovább erősíti a KAP és a vízkeretirányelv közötti koherenciát:

előírja, hogy nem támogathatók az olyan öntözési beruházások, amelyek nem felelnek meg a víztestek jó állapotának elérésével kapcsolatban a vízkeretirányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározottaknak, ideértve az öntözött területeknek a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben nem jó állapotúként meghatározott víztesteket érintő bővítését.

A KAP stratégiai terveknek – beleértve az öntözési beruházások támogatását is – figyelembe kell venniük a vízkeretirányelvben és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő elemzéseket, célkitűzéseket és célértékeket (vö. a KAP-tervről szóló rendelet XI. mellékletével), és azokhoz megfelelően hozzá kell járulniuk.

A Bizottság elfogadja, hogy a mezőgazdasági termelőknek nyújtott valamennyi KAP-kifizetést – a közös piacszerzési (KPSZ) kifizetések kivételével – összekapcsolják a fenntartható vízhasználattal.

A Bizottság elfogadja, hogy a termeléstől függő önkéntes támogatás teljes összegének kifizetését a vízkeretirányelv vonatkozó rendelkezéseinek betartásához kössék (feltételesség). A Bizottság nem fogadja el további biztosítékok beillesztését a KAP-ba, mivel a vízkeretirányelv megfelelő végrehajtása biztosítja a növénytermesztésben a fenntartható vízfelhasználást, a feltételesség pedig összekapcsolja a KAP-kifizetéseket a vízkeretirányelvvvel.

3. A KAP stratégiai tervek értékelésekor a Bizottság – a jövőbeli KAP rendelkezéseivel összhangban – gondoskodik arról, hogy az öntözési beruházások összhangban legyenek a víztestek jó állapotának elérésére irányuló, a vízkeretirányelvben szereplő célkitűzéssel. A Bizottság értékelné fogja továbbá, hogy a KAP stratégiai tervek kellőképpen figyelembe veszik-e a vízkeretirányelvben és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglalt elemzést, célkitűzéseket és célokat, valamint hogy a tervek megfelelően elősegítik-e a szóban forgó célok és célértékek teljesítését.

A Bizottság a jövőbeli KAP többéves értékelési tervének keretében értékelni fogja a vidékfejlesztési finanszírozás és a piaci támogatás vízhasználatra gyakorolt hatását.

BEVEZETÉS

A Bizottság együttes válasza az 1–11. bekezdésre:

A tagállamok által szolgáltatott adatok azt mutatják, hogy az Európai Unióban a 90-es évek óta csökken a mezőgazdasági célú vízkivétel, annak ellenére, hogy az éghajlatváltozás, a magasabb hőmérséklet és az alacsonyabb csapadékmennyiség miatt megnövekedett a kereslet. Ezt jobb vízügyi tervezési politikák, például a vízkeretirányelv előírásainak alkalmazásával és az öntözésszervezés KAP által ösztönzött javításával sikerült elérni.

A vízhiány, valamint annak időbeli és térbeli eltéréseinek értékelése és nyomon követése érdekében a Bizottság a jövőbeli KAP-ban a vízkitermelési index (WEI+) használatát javasolta; ezzel a mutatóval értékelhető a vízhasználat alakulása a megújuló édesvízkészletekhez képest, valamint az, hogy a mezőgazdaságban és más ágazatokban külön-külön milyen tendenciák figyelhetők meg.

Az állattenyésztéshez és/vagy öntözésre használt víz mennyisége a mezőgazdasági ágazat szerkezetétől függ, és Unió-szerte igen eltérő. Az öntözés erősíti a mezőgazdasági ágazat versenyképességét, és előnyökkel jár a társadalom számára. Az öntözés következtében több és jobb minőségű élelmiszer áll rendelkezésre nagyobb választékban, valamint értékes ökoszisztéma-szolgáltatások jönnek létre (például az öntözött területek bizonyos forgatókönyvek esetén hozzájárulhatnak az agrár-környezetvédelmi, kulturális és tájképi sokszínűséghez, például a vízmadarak támogató élőhelyének fenntartásával).

A vízkeretirányelv 11. cikke (3) bekezdésének e) pontja előírta, hogy a tagállamoknak olyan ellenőrzési és előzetes engedélyezési rendszereket kell bevezetniük, amelyek a víztestek emberi tevékenységek hatásaival szembeni sebezhetőségének elemzésén alapulnak. Ennek a rendszernek biztosítania kell, hogy az engedélyezett vízfelhasználás összhangban legyen a víztestek jó állapotának elérésére irányuló célkitűzéssel.

A vízkeretirányelv végrehajtásáról szóló ötödik jelentés megállapította, hogy a legtöbb vízgyűjtő területen a mezőgazdaságból származó hatások a tagállamok által azonosított legjelentősebb terhelések közé tartoznak, amelyek a környezeti célkitűzések romlásának vagy nem teljesítésének potenciális kockázatát hordozzák, mind a túlzott vízkivétel, mind a nem pontszerű szennyezés formájában. A Bizottság azt is megvizsgálta, hogy a tagállamok miként alkalmazzák a gyakorlatban a vízkeretirányelv követelményeit, beleértve a vízkivétel és a tározás előzetes engedélyezésére vonatkozó kötelezettségeket és a kapcsolódó mentességeket.

A Bizottság nemrégiben valamennyi tagállam esetében megvizsgálta a 2. vízgyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt ajánlások nyomon követését, és különösen azt hangsúlyozta, hogy a jó állapot elérésére/a romlás elkerülésére vonatkozó kötelezettség alóli mentességek tekintetében a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben további/megfelelő indokolásra van szükség.

A vízhasználat, de a tápanyagszennyezés területén is további javulásra van szükség, és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia konkrét célokat és eszközöket javasolt a tápanyagszennyezés csökkentésére. A levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv megfelelő célokkal és intézkedésekkel egészíti ki a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiát¹. A víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló (EU) 2020/741 rendelet az integrált vízgazdálkodás összefüggésében – a vízkivétel újrafelhasznált vízzel történő helyettesítésével – hozzá fog járulni a víztestekre nehezedő nyomás csökkentéséhez.

7. A KAP olyan elemeket tartalmaz, amelyek a vízkeretirányelvvvel, vagyis a vízre vonatkozó jelenlegi uniós szabályozási kerettel összhangban javítják a vízhasználatot.

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

10. A második vízgyűjtő-gazdálkodási tervek 2019. évi értékelésében a Bizottság valamennyi víztest vonatkozásában országspecifikus ajánlásokat fogalmazott meg az ökológiai vízhozamok levezetésére és megvalósítására.

11. A Bizottság 2017 vége és 2019 közepe között értékelte a vízkeretirányelv, a hozzá kapcsolódó irányelvek és az árvízvédelmi irányelv teljesítményét (célravezetőségi vizsgálat). Az értékelés során arra a fő következtetésre jutott, hogy a vízkeretirányelv nagyrészt megfelel a célnak, bár további javítása lehetséges. Az a tény, hogy a vízkeretirányelv célkitűzéseit még nem sikerült teljes mértékben elérni, nagyrészt az elégtelen finanszírozásnak, a lassú végrehajtásnak és a környezetvédelmi célkitűzések ágazati politikákba való elégtelen integrálásának tudható be.

14. A gyümölcs- és zöldségágazatban a termelői szervezetek olyan jóváhagyott operatív programokat hajtanak végre, amelyek megfelelnek a tagállamok nemzeti stratégiáinak részét képező nemzeti környezetvédelmi keretnek. Ezek a jóváhagyott operatív programok víztakarékosságra irányuló fellépéseket és intézkedéseket foglalnak magukban.

16. A kezelt szennyvíz újrafelhasználása egyike azoknak a lehetőségeknek, amelyekkel enyhíteni lehet a különböző felhasználások által az édesvízkészletekre gyakorolt nyomást, és amely jelentős környezeti, társadalmi és gazdasági előnyökkel járhat. Környezeti előnyök akkor jelentkeznek, ha az így nyert víz kiváltja az édesvíz-felhasználást. Az integrált vízgazdálkodás összefüggésében a kezelt szennyvíz újrafelhasználása megbízható vízbeszerzési forrásnak tekinthető, és előnyös lehet olyan gazdálkodási tevékenységek esetében, amelyek az öntözési időszakban folyamatosan igényelnek vizet, csökkentve a rossz termés és a jövedelemkiesés kockázatát. A víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló (EU) 2020/741 rendelet hatásvizsgálata rámutatott, hogy a potenciálisan újrafelhasznált víz tényleges mennyisége az egészségügyi, környezetvédelmi és kereskedelmi megfontolások mellett a vízfelhasználók, köztük a mezőgazdasági termelők költségeitől függ majd.

18. Nem a 2. JMKÁ (JMKÁ: jó mezőgazdasági és környezeti állapot), hanem a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályok alapján kell értékelni, hogy az öntözésre vizet kitermelő mezőgazdasági termelők megfelelnek-e bizonyos feltételeknek. A 2. JMKÁ feladata, hogy kapcsolatot teremtsen a tagállamok öntözési célú vízkivételre vonatkozó nemzeti engedélyezési eljárásainak való megfelelés és a KAP-kifizetések teljes összegének folyósítása között.

ÉSZREVÉTELEK

27. A vízkeretirányelv 11. cikke értelmében a tagállamoknak szabályozniuk kell a vízkivételt, valamint a szabályozást rendszeresen felül kell vizsgálniuk és szükség esetén aktualizálniuk kell.

Ezek az engedélyezési rendszerek alóli mentességek nem állandóak, és a tagállamoknak olyan mechanizmusokat kell kialakítaniuk, amelyek alapján visszavonható a mentesség, ha a fenntartása esetén a víztest sérülékenységétől függően fennáll annak veszélye, hogy a jó állapotot nem lehet elérni. A 2. vízgyűjtő-gazdálkodási tervek 2019. évi értékelésében a Bizottság országspecifikus ajánlásokat fogalmazott meg a vízkivételi engedélyek felülvizsgálatára vonatkozóan, és arra kéri a tagállamokat, hogy ezeket a 3. gazdálkodási ciklusban vegyék figyelembe.

31. A tagállamok által a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályaik keretében létrehozott ellenőrzési rendszerek alapján nyomon követhető az illegális vízhasználat. A második vízgyűjtő-gazdálkodási tervek 2019. évi értékelésében a Bizottság az illegális vízkivétel megakadályozását célzó intézkedésekre vonatkozó országspecifikus ajánlásokat fogalmazott meg.

Emellett a KAP keretében a tagállamok ellenőrzik, hogy a mezőgazdasági termelők megfelelnek-e a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályokban meghatározott feltételeknek, és az ellenőrzés eredményei ebben a jelentésben valamennyi tagállamra vonatkozóan bemutatásra kerülnek. A múltban több kiadványban is becslések jelentek meg arról, hogy az EU egyes régióiban mennyi illegális kút található, miközben nem voltak egyértelműen ismertek az információk eredeti forrásai és az alkalmazott tényleges számítási módszerek. Az OECD-tanulmányban említett forrásokban a Spanyolországra vonatkozó szám adatok a Természetvédelmi Világalap jelentéséből származnak,

Ciprus esetében pedig egy újságcikkből, amely nem tartalmaz utalást az eredeti forrásra vagy az alkalmazott módszerekre.

36. A rendelkezésre álló információk szerint a mezőgazdaságban a víz költségmegtérülése alacsonyabb, mint más ágazatokban, például a vízszolgáltatás területén. A tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a költségmegtérülés társadalmi, gazdasági vagy környezeti hatásainak figyelembevételére.

39. A felhasznált mennyiség számszerűsítése a mezőgazdaságban nem könnyű feladat. A víz kiszámlázása a gazdaságba beérkező mennyiség alapján történik, vagy alapulhat például olyan helyettesítő értékeken, mint a szivattyúberendezés kapacitása vagy a beültetett terület (és a növénykultúra). A korábbi elemzések azt mutatták, hogy az áramlásmérők használata az öntözött mezőgazdasági területek 100%-ában gazdasági és működési kihívásokkal jár együtt².

40. Együttes válasz a 40. bekezdésre és a 10. ábrára:

A vízárak ágazatok közötti összehasonlítása kihívást jelent, mivel azt a költségmegtérüléssel összhangban kell elvégezni. A vízkivételi díjak a víz árának csak egy részét képezik.

48. A tagállamok a 2.a kiemelt terület alá tartozó öntözési beruházásokat (jellemzően öntözött területek növelésére/új öntözésre irányuló beruházásokat) programozhatnak, ezek azonban nem tartoznak az előzetes feltételrendszer hatálya alá.

49. A Bizottság együttes válasza a 49. és az 50. bekezdésre:

Az egyszerűsítés érdekében és az új teljesítési modell összefüggésében a jövőbeli KAP már nem fogja tartalmazni az előzetes feltételrendszer mechanizmusát. A jövőbeli KAP azonban több szinten is erősíti a vízkeretirányelvvel való koherenciát:

A tagállamoknak a KAP stratégiai terveikben figyelembe kell venniük a KAP stratégiai tervekről szóló rendelet XI. mellékletében foglalt jogszabályokat és tervezési dokumentumokat, amelyek magukban foglalják a vízkeretirányelvet és a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket is. A KAP stratégiai terveknek megfelelően hozzá kell járulniuk a vízkeretirányelvben és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben (beleértve az intézkedési programokat) meghatározott célkitűzésekhez és célokhoz.

A jövőbeli KAP tartalmaz egy új hatásmutatót is (I.17. „A vízkészletre nehezedő nyomás csökkentése: vízkitermelési index plusz (WEI+)”), amely lehetővé teszi a mezőgazdasági vízfelhasználás értékelését, valamint egy adott területre és időszakra vonatkozóan megbecsüli a teljes vízfelhasználást a megújuló édesvízforrások (felszín alatti és felszíni édesvizek) százalékában.

Emellett feltételhez kötöttség mellett tartalmaz egy új jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményt (JFGK), nevezetesen a kitermelési szabályozásról szóló 1. JFGK-t (a vízkeretirányelv 11. cikke (3) bekezdésének e) pontjában előírtak szerint).

53. A Bizottság nem osztja teljes mértékben a Számvevőszék azon értékelését, miszerint a közvetlen kifizetések nem ösztönzik jelentősen a hatékony vízhasználatot.

A jelenlegi KAP – beleértve annak közvetlen kifizetési rendszereit is – integrálja a vízkeretirányelv célkitűzéseit, és támogatja azok végrehajtását olyan eszközökkel, mint például a kölcsönös megfeleltetés rendszere keretében a mezőgazdasági termelőkre alkalmazandó konkrét vízvédelmi feltételekkel való kapcsolat, valamint a zöldítést – például az állandó gyepterület fenntartását és a növénytermesztés diverzifikálását – ösztönző támogatás folyósításának feltételei, amelyek a közvetlen kifizetésekben részesülő mezőgazdasági termelők számára kötelezőek.

A jövőbeli KAP integrálja a vízkeretirányelv célkitűzéseit, és támogatja ezen irányelv végrehajtását olyan eszközökkel, mint például a vízvédellel kapcsolatos, valamennyi mezőgazdasági termelőre alkalmazandó, a megerősített feltételrendszer szerinti konkrét feltételek (a javasolt JFGK és JMKÁ-k

² Díaz Mora (1999). Experiencia en la implantación de contadores en los acuíferos de la cuenca alta del Guadiana. Elérhető: Untitled-21 (igme.es).

révén egyaránt), az ökörendszerek keretében a környezet szempontjából előnyös gazdálkodási kötelezettségvállalások miatti kiegészítő kifizetések lehetősége, valamint a vidékfejlesztés keretében az agrár-környezetvédelmi és a vízkeretirányelv szerinti kifizetések, a víztestek jó állapotának eléréséhez hozzájáruló beruházások, továbbá a víz mezőgazdasági felhasználásának nyomon követésére szolgáló új mutatók.

55. A Bizottság együttes válasza az 55–57. bekezdésre:

A termeléstől független, nem a zöldítéshez kapcsolódó kifizetések (például az alaptámogatási rendszer (BPS) és az egységes területalapú támogatási rendszer (SAPS)) a vízhasználat szempontjából önmagukban nem relevánsak. Valójában nincs környezetvédelmi vagy vízügyi célkitűzésük, és más eszközök, például a kölcsönös megfeleltetés rendszere és a zöldítés ezt a célt szolgálja. Ezenkívül a területek és a kedvezményezettek között a kifizetési arány tekintetében fennálló különbségek nem függnék össze e területek vízhasználatával.

A kölcsönös megfeleltetés rendszere a vízügyi kötelezettségek (különösen a vízkivételnek a vízkeretirányelv végrehajtása érdekében a tagállamok által meghatározott feltételei) szem előtt tartására ösztönzi a mezőgazdasági termelőket azáltal, hogy e feltételek nem teljesítése esetén csökkenhet a mezőgazdasági termelőknek juttatott közvetlen kifizetések összege. E tekintetben – mivel az érintett mezőgazdasági termelők számára a közvetlen kifizetések fontos szerepet játszanak – a kölcsönös megfeleltetés nagyobb mértékben valósulhat meg.

A közvetlen kifizetések zöldítésének célja a KAP környezetvédelmi teljesítményének javítása. Ami a vízmennyiséget illeti, a zöldítés előnyös, mivel elősegíti az öntözéssel nem érintett állandó gyepterületek, nem művelt területek és tájképi elemek fenntartását. A fenntartás az ilyen területekkel és elemekkel már kellő mértékben rendelkező mezőgazdasági termelők esetében a zöldítés révén várható. A zöldítést ösztönző előírásokat még nem teljesítő mezőgazdasági termelők esetében (különösen a legintenzívebb használatú területeken), a gyakorlat megváltoztatására van szükség. A gyakorlat megváltozása által érintett gazdaságok százalékos aránya magától az alkalmazott gyakorlattól és az érintett területtől függően eltérő.

Ami a földek, különösen a tőzeglápok lecsapolását illeti, a KAP nem tartalmaz olyan eszközt, amely ösztönözné ezt a gyakorlatot. A közvetlen kifizetésekre való jogosultság tekintetében különbséget kell tenni a támogatható mezőgazdasági földterületek és a nem támogatható nem mezőgazdasági földterületek között. A mezőgazdasági földterület fogalmilag kapcsolódik az adott földterületen – akár környezetvédelmi célokból – mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozáshoz. E tekintetben egy nem lecsapolt tőzegláp akkor támogatható közvetlen kifizetés útján, ha mezőgazdasági termelésre alkalmas marad. A vidékfejlesztési kifizetések a maguk részéről nem mezőgazdasági földterületeket is támogathatnak. Ami konkrétan a tőzegláp védelmét illeti, a Bizottság ezt a védelmet a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó KAP GAEC keretében javasolta, de a javaslatot a társjogalkotók végül nem vették figyelembe.

58. A Bizottság nem ért teljes mértékben egyet a Számvevőszék azon értékelésével, miszerint az EU termeléstől függő önkéntes támogatás révén a vízhiánnyal küzdő területeken támogatja a vízigényes növények termesztését.

A növények vízigénye növényenként és területenként eltérő, és amikor „vízigényes növénykultúrák”-ról beszélünk, akkor az összehasonlítások figyelembe kell venni az összefüggéseket és a növénytermesztés egyéb pozitív szempontjait is. Az EU-ban a rizstermesztési területek többsége a „Natura 2000” területeken belül található, amelyek élőhelyet biztosítanak a vadon élő madarak, különösen a vízi madarak számára. Ezenkívül az e területeken évszázadok óta folyó rizstermesztés vízszabályozó rendszerként működik, amely szűri a vizet a talajban, és a száraz évszakban lassan juttatja el a vizet a folyókhoz.

A termeléstől függő önkéntes támogatásnak nem célja a termelés növelése. Valójában egy (a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO) kék dobozként bejelentett) „termelés-korlátozó rendszer”-ről van szó, amely meghatározza a legfontosabb jellemzőit (fizetési mechanizmus, előfeltételek, korlátok).

Továbbá, bár a termeléstől függő önkéntes támogatás a fenntartható vízhasználatra vonatkozóan nem ró közvetlen kötelezettségeket a mezőgazdasági termelőkre, ezt a szempontot figyelembe veszik a kölcsönös megfeleltetés rendszerének keretében, amely a termeléstől függő önkéntes támogatásra is vonatkozik, és többek között magában foglalja a vízre vonatkozó követelményeket, a jövőben pedig feltételeesség alapján a vízkeretirányelvet is.

59. A Bizottság együttes válasza a 59–61. bekezdésre:

Bár a termeléstől függő önkéntes támogatás környezeti előnyökkel járhat, nem „környezetvédelmi rendszerről”, hanem jövedelemtámogatásról van szó, amely – szigorú előfeltételek és korlátok mellett – a nehézségekkel küzdő mezőgazdasági ágazatokat célozza meg. Ennek megfelelően a fenntartható vízhasználat, bár közvetetten a kölcsönös megfeleltetés rendszerének hatálya alá tartozik, nem tartozik a közvetlen célkitűzések közé.

A tagállamok támogató döntései alapján a termeléstől függő önkéntes támogatásra irányuló intézkedések túlnyomó többsége valóban társadalmi-gazdasági célokat követ (például az alacsony jövedelmezőség miatt fennáll annak a kockázata, hogy a mezőgazdasági termelők tömegesen hagynak fel termeléssel azokban a régiókban, ahol már magas a munkanélküliség). Ezen túlmenően az ágazatok között váltás gyakran nehéz (például előzetesen olyan infrastruktúrákba kellene beruházni, mint az öntözés vagy fák telepítése, stb.), vagy az alternatívák hiánya miatt lehetetlen (például a talaj magas sótartalma miatt ezekben a régiókban a rizs helyett gyakran nem lehet más növényt termesztetni). A támogatás korlátozása tehát kontraproduktív lenne, tekintettel arra a célra, hogy az érintett mezőgazdasági termelők csődjének megelőzése érdekében támogatni kell ezeket a nehéz helyzetben lévő ágazatokat.

Bár a „koherencia-követelmény” valóban szerepel a termeléstől függő önkéntes támogatásra vonatkozó uniós szabályokban, de nem terjed ki a tagállamok támogatási határozatainak a vízhasználat szempontjából történő értékelésére. Alkalmazási köre korlátozott a tagállamok termeléstől függő önkéntes támogatásra vonatkozó döntései és azon egyéb támogatások közötti összhang tekintetében, amely egyéb támogatásokat vidékfejlesztés, piaci intézkedések és állami támogatások keretében nyújtanak. Célja különösen a kettős finanszírozás elkerülése. Emellett a Bizottság nem ért egyet azzal, hogy a vízhasználatot a termeléstől függő önkéntes támogatásra vonatkozó határozatok fényében külön kellene értékelni, mivel a vízzel kapcsolatos követelményekre horizontálisan kiterjed a kölcsönös megfeleltetés rendszere, amely többek között magában foglalja a vízkeretirányelvet is.

Érdemes megjegyezni azt is, hogy a Bizottság nem jogosult a termeléstől függő önkéntes támogatásra vonatkozó tagállami határozatok jóváhagyására vagy elutasítására (kivéve azokat a tagállamokat, amelyek úgy döntöttek, hogy túllépik a termeléstől függő önkéntes támogatásra vonatkozó 13%-os költségvetési felső határt, azaz Belgium, Finnország és Portugália).

62. A Bizottság együttes válasza a 62–68. bekezdésre:

A kölcsönös megfeleltetés rendszerének keretében a 2. JMKÁ-előírás biztosítja, hogy kapcsolat legyen a víz öntözésre való felhasználására vonatkozó nemzeti engedélyezési feltételeknek való megfelelés és a KAP-kifizetések teljes összegének folyósítása között. Amennyiben e feltételek nem teljesülnek maradéktalanul, úgy csökkenthető a mezőgazdasági termelőnek járó KAP-kifizetések összege. A 2. JMKÁ-előírásnak nem célja, hogy az elsősorban a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályokban előírtakon kívül, egyéb követelményeket határozzon meg.

A kölcsönös megfeleltetés rendszere és a 2. JMKÁ-előírás a legtöbb mezőgazdasági termelőre vonatkozik. Az egyszerűsítés elvével összhangban azonban nem alkalmazandók a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer kedvezményezettjeire, mivel ennek a rendszernek a kölcsönös megfeleltetés keretében történő irányítása nem lenne költséghatékony. A kölcsönös megfeleltetés rendszere a többéves vidékfejlesztési kifizetésekre sem vonatkozik, mivel a kölcsönös megfeleltetés alapvetően éves eszköz. Végül a kölcsönös megfeleltetés rendszere nem alkalmazható a gyümölcs- és zöldség-, illetve az olajbogyó-ágazat KPSZ-támogatására, mivel a kölcsönös megfeleltetés az egyéni

felelősség elvén alapul, ezek a támogatási rendszerek pedig nem egyéni mezőgazdasági termelőket, hanem szakmai szervezeteket céloznak meg.

A kölcsönös megfeleltetés és a 2. JMKÁ-előírás kezelése helyszíni ellenőrzéseken alapul, amelyeket évente a mezőgazdasági termelők legalább 1%-át magában foglaló mintán kell elvégezni. A tagállamoknak elvben a lehető legjobban ki kell használniuk a vízügyi jogszabályok tekintetében már meglévő ellenőrzési rendszereket. A mintát kockázatelemzés alapján kell kiválasztani, az ellenőrzések pedig kiterjednek a látogatás időpontjában ellenőrizhető valamennyi követelményre, amelyeket a legmegfelelőbb időszakban kell kiválasztani. Jogsértés esetén a mezőgazdasági termelő által kapott összes KAP-kifizetés összege a jogsértés súlyának arányában – akár 100%-os mértékben is – csökkenthető. A Bizottság ezért azon a véleményen van, hogy a célzott ellenőrzések aránya elegendő, és a szankciók potenciálisan visszatartó hatásúak.

E tekintetben a bizottsági auditok különösen a tagállamok által végzett ellenőrzések (köztük a mezőgazdasági termelőkre vonatkozó kötelezettségek ellenőrzése) és a tagállamok által alkalmazott szankciók gyakoriságára és minőségére terjednek ki, és amennyiben a tagállamok e tekintetben nem tesznek eleget jogi kötelezettségeiknek, a KAP-kiadásaira pénzügyi korrekció alkalmazható.

A jövőbeli KAP-ban a vízkeretirányelv egy megerősített feltételrendszerbe fog illeszkedni, amely az illegális vízkivételre is kiterjed. Ez a rendelkezés felváltja a jelenlegi 2. JMKÁ-előírást, és közvetlenebb, átfogóbb kapcsolatot teremt a KAP és a vízügyi jogszabályok között.

67. Az egyszerűsítés elvével összhangban a nemzeti hatóságoknak elsősorban a vízügyi jogszabályok tekintetében meghatározott 2. JMKÁ ellenőrzési rendszert kell alkalmazniuk, és nem lehet különbség a „2. JMKÁ ellenőrzések” és az „egyéb vízkivétel-ellenőrzések” között. Az ellenőrzések tekintetében a kölcsönös megfeleltetés hozzáadott értéke az, hogy a vízkivétel esetében legalább 1%-os arányt biztosít, függetlenül a vízkeretirányelv szerinti ellenőrzésekre alkalmazott aránytól. A tagállamok azonban – ha helyénvalóbbnak ítélik – e vízügyi követelmények tekintetében párhuzamos ellenőrzési rendszereket is alkalmazhatnak.

Ami a 67. bekezdésben és a **15. ábrán** szereplő két típusú ellenőrzés Számvevőszék általi összehasonlítását illeti, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a felhasznált adatok alapján nem lehet általános következtetéseket levonni.

68. A Bizottság 2011-ben javasolta, hogy a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó előírások útján illesszenek be a vízkeretirányelv szempontjából releváns, a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó kölcsönös megfeleltetési kerethez illeszkedő elemeket. A Bizottság az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal szemben kötelezettséget vállalt arra is, hogy nyomon követi a vízkeretirányelv végrehajtását, majd az összegyűjtött tapasztalatok alapján javaslatot terjeszt elő az említett elemek teljes körű beillesztésére vonatkozóan. Erre 2018-ban, a jövőbeli KAP-ra vonatkozó bizottsági jogalkotási javaslatban került sor.

69. Számos vidékfejlesztési program támogatta a mezőgazdasági termelők hatékony vízhasználattal kapcsolatos képzését és az ehhez kapcsolódó tanácsadási tevékenységet. Például Veneto (Olaszország) vidékfejlesztési programja keretében tanácsadást biztosítottak a mezőgazdasági termelők számára a vízkeretirányelv szerinti kötelezettségekkel kapcsolatban. Vannak olyan bevált gyakorlati megoldások is, amelyek összekapcsolják a képzést a beruházási támogatással: például Kasztília La Mancha (Spanyolország) vidékfejlesztési programja az öntözési beruházások támogatását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a kedvezményezett részt vegyen a hatékony vízhasználatra vonatkozó képzésben.

71. Első franciabekezdés – A talajgazdálkodás javítását és az erózió megelőzését célzó legtöbb agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedés (10. intézkedés, az 1305/2013/EU rendelet 28. cikke) kedvező hatást gyakorol a talaj vízmegtartó képességére. A legtöbb vidékfejlesztési programba beépítenek ilyen intézkedéseket. A vonatkozó célmutató – T12 „a talajgazdálkodás javítását és/vagy a talajerózió megelőzését célzó gazdálkodási szerződés hatálya alá tartozó mezőgazdasági földterületek százalékos aránya (4C kiemelt terület)” – értéke a teljes mezőgazdasági hasznosítású terület 4,98%-át teszi ki.

17. ábra: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás új uniós stratégiája az alkalmazkodási intézkedések szempontjából kiemeli a természetalapú megoldások – köztük a természetes vízmegtartó intézkedések – fontos szerepét.

73. A vízkeretirányelv szerinti kifizetések (12. intézkedés) kompenzálják a kedvezményezetteket azokért a hátrányokért, amelyek abból adódnak, hogy a vízkeretirányelv végrehajtása miatt speciális követelményeknek kell megfelelniük – például olyan mértékben meg kellene változtatniuk a földhasználatot és/vagy a gazdálkodási gyakorlat terén olyan jelentős korlátozásokkal kell szembenézniük, amelyek jelentős bevételkieséshez vezetnek (az 1305/2013/EU rendelet 30. cikke (4) bekezdésének d) pontja). Ezeket a kifizetéseket a 2014–2020-as programozási időszakban csak korlátozott mértékben programozták, mivel a vidékfejlesztési programok kidolgozásakor kevés tagállam vezetett be a vízkeretirányelven alapuló ilyen tényleges kötelező követelményeket.

Emellett számos tagállam a jogi követelményeken túlmutató kötelezettségvállalások támogatását részesítette előnyben, amit az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó agrár-környezetvédelmi intézkedés (10. intézkedés) keretében a vízzel kapcsolatos prioritásokra elkülönített jelentős költségvetés is tükröz.

74. A víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló új (EU) 2020/741 rendelet az integrált vízgazdálkodás összefüggésében alternatív és fenntartható öntözővízforrásokra adhat lehetőséget.

77. Helyes, hogy az 1305/2013/EU rendelet 46. cikke nem írja elő, hogy a potenciális vízmegtakarítást a vízfogyasztás hatékony csökkenésében kell kifejezni, ha a korszerűsített öntözőrendszer által érintett víztest(ek) vízmennyiséggel kapcsolatos okokból legalább jó állapotú(ak). Ha azonban az érintett víztest(ek) állapota nem éri el a jó állapotot, akkor a vízfogyasztás hatékony csökkentésére van szükség.

Ami a hidrológiai paradoxon lehetséges következményeit illeti, az öntözött területek kiterjesztése a víztestekre nehezedő nyomás növelése nélkül akkor lehetséges, ha a víztestből kinyert víz és a víztestbe visszakerülő víz közötti különbség nem növekszik. Ehhez a párolgást csökkentő infrastruktúrák fejlesztésére vagy kevésbé vízigényes növények termesztésére van szükség. Ezeket a kedvező hatásokat néhány tagállamban dokumentálták³, és megbízható monitoringrendszerek bevezetését teszik szükségessé.

78. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtott támogatás keretében az öntözött terület nettó növekedését eredményező beruházás csak akkor támogatható, ha a) a víztest a vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt nem kapott jónál rosszabb minősítést; és b) környezeti elemzés bizonyítja, hogy a beruházásnak nem lesz jelentős negatív hatása (lásd a 46. cikk (5) bekezdésének a) és b) pontját). Ezért az ilyen beruházások nem vezethetnek az édesvízi erőforrásokra nehezedő nyomás növekedéséhez. Az ezen általános szabálytól való egyedi eltéréseket az 1305/2013/EU rendelet 46. cikkének (5) és (6) bekezdése tartalmazza (az öntözött terület meghatározásakor alkalmazható a „közelmúlt” fogalma, valamint a kombinált beruházásokhoz és tározókhoz kapcsolódó eltérések).

81. Bár a felszín alatti vizek mennyiségi állapotával ellentétben a vízkeretirányelv nem tartalmazza a felszíni vizek mennyiségi állapotának egyenértékű „meghatározását”, a fogalommeghatározás a vízkeretirányelvből még mindig egyértelműen levezethető. A vízgazdálkodás mennyiségi szempontjait a vízkeretirányelv a jó ökológiai állapot fogalom-meghatározás keretében, kifejezetten a hidromorfológiai elemekben (azaz az áramlási rendszerben) és közvetetten a biológiai minőségi elemekben tárgyalja. A tagállamoknak minden felszíni víztestre vonatkozóan meg kell határozniuk különösen az „ökológiai áramlás” célkitűzéseit (a közös végrehajtási stratégia 31. iránymutatásában meghatározottak szerint), amelyek célja annak biztosítása, hogy az év során elegendő víz álljon rendelkezésre és megfelelő legyen az áramlásingadozás. Amint valamennyi víztestben meghatározásra kerül az ökológiai vízhozam, a tagállamoknak a jó ökológiai állapot eléréséhez az említett célkitűzések teljesítése érdekében minden szükséges intézkedést végre kell hajtaniuk.

³ http://www.jcrmo.org/wp-content/uploads/2018/01/MEMORIA2013_vers._preliminar.pdf

Ez több alkalommal is tisztázásra került az EMVA irányító hatóságaival, és az öntözési beruházásokhoz nyújtott EMVA-támogatásról szóló iránymutatásba is beépítésre került.

82. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jogi keret (az EMVA 46. cikke) egyértelmű, és nem értelmezhető többféle módon. A speciális eltérések egyértelműen meghatározásra kerültek.

87. A gyümölcs- és zöldségágazatban végrehajtott ágazati intervenciók keretében az operatív programokat a termelői szervezetek hajtják végre azt követően, hogy a tagállamok illetékes hatóságai jóváhagyták azokat. A víztakarékosságra irányuló beruházásoknak kapcsolódniuk kell a „környezetvédelmi intézkedések” célkitűzéséhez. A tagállamok hatáskörébe tartozik, hogy további követelményeket határozzanak meg a környezetvédelmi intézkedések nemzeti keretrendszerében, és ellenőrizzék azok betartását. A tagállamok az éves jelentéseikben benyújtják a Bizottság szolgálatai számára az operatív programok végrehajtásáról szóló adatokat.

88. A gyümölcs- és zöldségágazatban az ellenőrzések az operatív program jóváhagyására vonatkoznak a projektleírások értékelése vagy a termelői szervezet által benyújtandó, a várható csökkentéseket előzetesen bemutató egyéb technikai dokumentumok vizsgálata alapján. Ezt az adminisztratív ellenőrzést helyszíni ellenőrzésekkel (OTSC) egészíthetik ki⁴.

A helyszíni ellenőrzésnek meg kell erősítenie, hogy a fellépést a jóváhagyott formában hajtják végre (az öntözőrendszer elkészült és használatban van), de az 1308/2013/EU rendelet nem írja elő, hogy a tagállamoknak meg kell erősíteniük a korábban a jóváhagyási szakaszban elemzett csökkentéseket.

90. A jövőbeli KAP összhangban van a vízkeretirányelv célkitűzéseivel, és különböző eszközökkel támogatja annak végrehajtását (például a közvetlen kifizetések összekapcsolása a vízkeretirányelvet végrehajtó nemzeti jogszabályok betartásával és a víz fenntarthatóságára kedvező hatást gyakorló beruházások finanszírozása).

Számos, az európai zöld megállapodás keretében elfogadott bizottsági kezdeményezés célja, hogy jobban érvényesítse az uniós vízpolitikát az ágazati szakpolitikákban, például a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben, a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában (a tápanyagokra és a növényvédő szerekre vonatkozó rendelkezésekkel), a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiában, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégiában, amelyet a taxonómiai rendeletben szereplő, a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elv egészít ki stb.

92. A vízkeretirányelv célravezetőségi vizsgálatának eredményei azt mutatják, hogy egyrészt lassú volt az előrelépés, másrészt a vízkeretirányelv alapján az EU-ban található több mint 110 000 víztest esetében sikerült létrehozni az integrált vízgazdálkodás irányítási keretét, sikerült javítani a vizek állapotát vagy lassítani azok romlását, és csökkenteni a (főként pontszerű) vegyi szennyezést. Az irányelv következtében a víztestek védelme magasabb szintűvé vált annál, mint amilyen az irányelv nélkül elvárható lett volna. A vízkeretirányelv célravezetőségi vizsgálata arra a következtetésre jutott, hogy az irányelv – bár további javítása lehetséges – jórészt megfelel a célnak, és a célkitűzései nem teljesítésének oka nagyrészt az elégtelen finanszírozás, a lassú végrehajtás, valamint az, hogy a környezetvédelmi célkitűzések nem épülnek be megfelelően az ágazati politikákba.

1. ajánlás – Indokolás kérése a vízkeretirányelv mezőgazdasági végrehajtása alóli mentességekről

A Bizottság elfogadja az 1. ajánlást.

A Bizottság a második vízgyűjtő-gazdálkodási tervek 2019. évi értékelésében ajánlásokat fogalmazott meg, amelyekben arra kérte a tagállamokat, hogy a harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási tervben jobban foglalkozzanak a vízszolgáltatások megtérülésére vonatkozó, a vízkeretirányelv 9. cikke szerint kötelezettséggel, illetve az abból eredő esetleges mentességekkel. A Bizottság továbbá jelenleg valamennyi tagállam esetében vizsgálja, hogy a gyakorlatban miként alkalmazzák a vízkeretirányelv

⁴ Lásd: Az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 25. cikke.

követelményeit, különösen a vízkivétel és a tározás előzetes engedélyezésének a vízkeretirányelv 11. cikke (3) bekezdésének e) pontja szerinti követelményét, valamint az az alóli-mentességeket.

93. A Bizottság együttes válasza az 93–94. bekezdésre:

A termeléstől függő önkéntes támogatás nem „környezetvédelmi rendszer”, hanem inkább társadalmi-gazdasági előnyökkel járó konstrukció. Bár a termeléstől függő önkéntes támogatás a fenntartható vízhasználatra vonatkozóan nem ró közvetlen kötelezettségeket a mezőgazdasági termelőkre, ez a szempont figyelembevételre kerül a kölcsönös megfeleltetés rendszerének keretében, amely a termeléstől függő önkéntes támogatásra is vonatkozik, és többek között magában foglalja a vízre vonatkozó követelményeket, a jövőben pedig feltételeesség alapján a vízkeretirányelvet is.

Az egyszerűsítéssel és a KAP új teljesítési modelljével kapcsolatos okokból a Bizottság jövőbeli KAP-ra vonatkozó jogalkotási javaslataiban nem szerepel az előzetes feltételrendszer mechanizmusa. A 49–50. bekezdésben kifejtettek szerint azonban számos olyan rendelkezés került bevezetésre, amelynek jelentősen erősítenie kell a vízpolitikai célkitűzések KAP-ba való integrálását (különösen a XI. mellékletet és az 1. JFGK-t).

95. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a 2. JMKÁ-előírás alkalmas eszköz arra, hogy a KAP-kifizetések és a vízügyi jogszabályokban foglalt vízkivétel-engedélyezési eljárások összekapcsolásával ösztönözve a vízkivételi szabályok tiszteletben tartására ösztönözze a mezőgazdasági termelőket. A jövőbeli KAP a KAP-kifizetések megerősített feltételrendszere révén közvetlenebb kapcsolatot teremt a vízkeretirányelv és a KAP között. A feltételeesség kiterjed a közvetlenül a mezőgazdasági termelőknek juttatott valamennyi érintett KAP-kifizetésre. A feltételeesség szigorú ellenőrzési és szankciórendszeren alapul: ennek tagállami végrehajtását a Bizottság rendszeresen ellenőrzi. Az e tekintetben feltárt hiányosságok a tagállami KAP-kiadások pénzügyi korrekcióját eredményezhetik.

2. ajánlás – A KAP-kifizetések és a környezetvédelmi előírások betartásának összekapcsolása

a) A Bizottság elfogadja az ajánlást.

A Bizottság jelentősen meg fogja erősíteni a vízpolitikai célkitűzések KAP-ba való integrálását, és ösztönözni fogja a fenntartható vízhasználatot. A jövőbeli KAP különböző szempontok alkalmazásával tovább erősíti a KAP és a vízkeretirányelv közötti koherenciát: előírja, hogy nem támogathatók az olyan öntözési beruházások, amelyek nem felelnek meg a víztestek jó állapotának elérésével kapcsolatban a vízkeretirányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározottaknak, ideértve az öntözött területeknek a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben nem jó állapotúként meghatározott víztesteket érintő bővítését is.

A KAP stratégiai terveknek – beleértve az öntözési beruházások támogatását is – figyelembe kell venniük a vízkeretirányelvben és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő elemzéseket, célkitűzéseket és célértékeket (vö. a KAP-tervről szóló rendelet XI. mellékletével), és azokhoz megfelelően hozzá kell járulniuk.

b) A Bizottság részben elfogadja az ajánlást. A Bizottság elfogadja, hogy a mezőgazdasági termelőknek folyósított valamennyi KAP-kifizetésnek feltétele legyen a fenntartható vízhasználat. A jövőbeli KAP keretében a vízkeretirányelv vonatkozó rendelkezései a megerősített feltételrendszer hatálya alá kerülnek. A Bizottság nem fogadja el az ajánlás azon részét, amely a feltételeességnek a nem közvetlenül a mezőgazdasági termelőknek nyújtott más KAP-kifizetésekre, például a KPSZ-kifizetésekre való kiterjesztésére vonatkozik.

c) A Bizottság részben elfogadja az ajánlást. A Bizottság elfogadja, hogy a termeléstől függő önkéntes támogatás teljes összegének kifizetése feltételeesség alapján a vízkeretirányelv vonatkozó rendelkezéseinek betartásához legyen kötve. A Bizottság nem fogadja el további biztosítékok beillesztését a KAP-ba, mivel a vízkeretirányelv megfelelő végrehajtása biztosítja a növénytermesztésben a fenntartható vízfelhasználást, a feltételeesség pedig összekapcsolja a KAP-kifizetéseket a vízkeretirányelvvvel.

96. Az EMVA számos lehetőséget kínál a vízmegtartó kapacitás javításának támogatására olyan intézkedések révén, mint az agrár-környezetvédelmi éghajlat-politikai kötelezettségvállalások, a biogazdálkodás, a nem termelő beruházások és a vízkeretirányelv szerinti kifizetések, valamint a képzés és az innováció támogatása.

Az EMVA csak olyan új öntözésre irányuló (vagyis az öntözött területek nettó növekedését eredményező) beruházásokat támogathat, amelyek esetében a) az érintett víztestek jónál nem rosszabb állapotúak; és b) környezetvédelmi elemzés bizonyítja, hogy a beruházásnak nem lesz jelentős negatív környezeti hatása. A Bizottság elismeri, hogy az 1305/2013/EU rendeletnek az öntözésre irányuló beruházásokat szabályozó 46. cikke konkrét, pontosan meghatározott eltéréseket tartalmaz azon általános szabály alól, amely szerint az öntözött területek nem növelhetők, ha a víztestek állapota a jónál rosszabb. A Bizottság azonban úgy ítéli meg, hogy a jogi keret egyértelmű, és nem értelmezhető többféle módon.

97. Első franciabekezdés – A talajgazdálkodás javítását és az erózió megelőzését célzó legtöbb agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedés kedvező hatást gyakorol a talaj vízmegtartó képességére. Ezeket az intézkedéseket a legtöbb vidékfejlesztési programban programozzák, és a tervek szerint a vonatkozó gazdálkodási szerződések keretében a mezőgazdasági földterületek közel 5%-át lefedik.

Harmadik franciabekezdés – A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezése tekintetében a Bizottság az ellenőrzések keretében a tagállamok ellenőrzési rendszerét vizsgálja, ezen belül pedig különösen azt, hogy az ellenőrzési rendszer tartalmazza-e az előírt ellenőrzéseknek az operatív programok jóváhagyása során történő elvégzését, illetve a helyszíni ellenőrzések kapcsán annak ellenőrzését, hogy a műveletek végrehajtása az előzetes jóváhagyás szerint történt-e.

3. ajánlás – Uniós források igénybevétele a víztestek mennyiségi állapotának javítására

a) A Bizottság elfogadja az ajánlást.

A Bizottság elfogadja, hogy a KAP stratégiai tervek értékelésének a jövőbeli KAP-ban meghatározott, a vízkeretirányelvhez kapcsolódó elveket és a vonatkozó tervezési eszközöket, például a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket kell követnie. A KAP stratégiai tervek értékelésekor a Bizottság – a jövőbeli KAP rendelkezéseivel összhangban – gondoskodik arról, hogy az öntözési beruházások összhangban legyenek a víztestek jó állapotának elérésére vonatkozó, a vízkeretirányelvben szereplő célkitűzéssel. A Bizottság értékelné fogja továbbá, hogy a KAP stratégiai tervek kellőképpen figyelembe veszik-e a vízkeretirányelvben és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglalt elemzést, célkitűzéseket és célokat, valamint hogy a tervek megfelelően elősegítik-e a szóban forgó célok és célértékek teljesítését.

b) A Bizottság elfogadja az ajánlást. Ezzel az értékeléssel a jövőbeli KAP többéves értékelési tervének keretében foglalkozik majd.